

CHOLERA NA BLANENSKU v devatenáctém století

Blahomil Grunda

Blahomil Grunda Cholera na Blanensku v devatenáctém století

V 19. století byly farnosti na Blanensku – podobně jako jiné regiony v českých zemích – postiženy několika epidemiemi cholery, nemocí do té doby v Evropě neznámou. Byly studovány matriky farností Blansko, Doubravice, Jedovnice, Sloup, Petrovice, Lipovec a Ostrov u Macochy. Uvádějí se počty obětí cholery v jednotlivých obcích v letech 1831, 1836, 1849, 1855 a 1866. Ve jmenovaných sedmi farnostech zemřelo na cholera celkem 1575 osob. Ve farnosti blanenské činil úbytek obyvatelstva v důsledku epidemií cholery průměrně 7,6%, ve farnosti doubravické průměrně 10,4%, ve farnosti jedovnické 9,3%, ve farnosti sloupské 5,2%, ve farnosti lipovecké 6,8% a ve farnosti ostrovské 8,9 %. Hlavní ochranou před další nákazou a šířením cholery byla důsledná hygienická a desinfekční opatření.

Citace:

GRUNDA, Blahomil. *Cholera na Blanensku v devatenáctém století*. 2. doplněné vydání. Blansko : Nemocnice Blansko, 2010. 24 s.

Brožuru je možno zakoupit v nemocniční knihovně.

Provozní doba: pondělí a úterý 7:00-14:00h.

Cena – 37 Kč

(Zaměstnanci Nemocnice Blansko – ZDARMA!)

John Snow (1813 – 1858)

Tento mladý lékař (foto 1856) vyznávající abstinenci a vegetariánskou stravu sehrál významnou úlohu objevem, že se cholera přenáší vodou, když pozoroval případy úmrtí na tuto chorobu v okolí pumpy na Broad Street v londýnské čtvrti Soho.

Robert Koch (1843 – 1910)

Lékař, jeden ze zakladatelů mikrobiologie, profesor hygieny a bakteriologie na berlínské univerzitě, nositel Nobelovy ceny (1905). Objevitel původce tuberkulózy a cholery. Zasloužil se také o odhalení příčin sněti slezinné a spavé nemoci.

CHOLERA

je nanejvýš nepříjemná a potenciálně smrtelná choroba působená bakterií *Vibrio cholerae*. Symptomy: oběti trpí zvracením a neovladatelným vodnatým průjemem, někdy bolestivými křečemi lýtek. Jejich krev zhoustne a pacienti zakrátko umírají, pokud jejich dehydratace není léčena. Po objevu *Vibria cholerae* jako původce cholery Robertem Kochem v roce 1883 a zavedením hygienických opatření nastalo zlepšení při potlačování nemoci.

Baktérii jako první izoloval a popsal italský anatom **Filippo Pacini** roku 1854. Jeho objev však zůstal nevyužit a zapadl.

U silnice z Borotína do Velkých Opatovic stojí kaplička, upomínající na cholera (SKUTIL, Jan: Místopisný slovník obcí okresu Blansko, Blansko 1966, str. 13). Kaplička stojí u silnice dva kilometry severně od obce Borotín. Byla vystavěna v roce 1949 a zasvěcena sv. Rochovi, patronu proti moru, choleře a jiným zhubným nemocem.

Rozměry: šířka 0,6m, délka 1,4m, výška cca 3 m. Na obdélníkovém podstavci je vystavěna výklenková kaplička. Přední část stavby je prolomena výklenkem, který je segmentovitě zaklenutý a chráněný kovovou mříží. Ve výklenku je obraz sv. Rocha v typické pozici se psem a odhalenou nohou. Kaplička je zakončena valbovou střechou, která nese na svém vrcholu kříž. Na zadní straně je vyryt letopočet 1949. (Studenti Gymnázia Boskovice: Kaple, Boží muka a pamětní kříže Boskovicka, Boskovice 1999)

Sv. Roch: poutník z konce 13. a počátku 14. století. Bohatý mladík z Montpellieru rozdal své jmění chudým a na své pouti do Říma pečoval o nemocné morem. Nakazil se a byl v lese podle legendy ošetřován andělem, zatímco pes mu přinášel chléb k jídlu. Zobrazován je jako poutník, ukazující na odhalené noze morové boule a rány. Jeho individuálním atributem je pes (někdy s chlebem v tlamě) a anděl, ošetřující jeho rány. Je uctíván jako patron proti moru. (REMEŠOVÁ, Věra: Ikonografie a atributy svatých, Praha 1991)